

Vem var Pål Ljung?

JONAS WIKBORG

Det egentliga Påljungshage ligger strax norr om platsen för köpcentrat. Namnet förekommer som benämning i äldre skriftliga dokument på gamla kartor och har stavats på flera olika sätt: Paul Ljungs hage, Paul-Ljungshage, Paul Ljungs Hage, Pål ljungs hage, Pauljungshage och Påljungshage. Området användes i äldre tid som betesmark, därav slutleden ”-hage”.

Vem var då denne Pål Ljung? Kanske en fattig torpare som bodde i en liten stuga i utkanten av staden och hade sin ko på bete i en liten hage intill? Inte alls! Den som lät sina djur beta här var i själva verket en av Nyköpings rikaste handelsmän i slutet av 1500-talet och början av 1600-talet. Nyköping fungerade vid denna tid som utskeppningshamn för trupper och förnödenheter till stormaktstidens krigsskådeplatser kring Östersjön.

Ett litet antal köpmän utgjorde den ekonomiskt starkaste gruppen i staden – inte mindre än åtta av de nio högst taxerade i staden var köpmän. I slutet av 1500-talet förefaller dessa ha varit infödda svenskar, men successivt ökade antalet utländska köpmän, fram-

förallt tyska. År 1590 omnämns en ”Paulus Jung, en skotte” som importerat varor till Nyköping. Tre år senare återfinns han som borgare i staden. Pål Ljung tillhör också de köpmän som levererade varor till Nyköpingshus, den medeltida borg som hertig Karl lät bygga om till ett praktfullt renässanslott. Dessutom försåg Paul den svenska armén med olika varor och förnödenheter. Under flera år levererade han bl.a. kläde till kronan för tusentals daler och fick betalt i järn, svavel och vitriol, som bland annat användes vid färgning och behandling av textilier och skinn. Genom dessa affärer fick han och hans kompanjoner ett kontrakt som gav dem ensamrätt på allt svavel, alun och vitriol som levererades från svavelbruket i Närke. Nu har denne store köpman också fått ge namn åt Nyköpings nya stora köpcentrum.

Lästips

Öhman, C. 1973. Nyköping och hertigdömet. I: Dahlgren, S. (red.). Nyköpings stads historia, Vol. 1: Medeltid och vasatid intill 1622. Nyköping.

Figur 5. I slutet av 1500-talet och början av 1600-talet bodde Paulus Jung i Nyköping. Han var inflyttad från Skottland och en av de rikaste köpmännen i staden. En av hans största kunder var den svenska armén. Illustration: Göte Göransson.

Påljungshage

– forntid i Nyköpingstrakten

redaktör: jonas wikborg
omslagsbild: göte göransson
omslaget bakom: måns sjöberg

sau skrifter 22